

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูล ณ วันที่.....๒๙.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ..๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุพจน์ ไชยธรรม

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๓๔ หมู่ ๖ ต.เกาะแก้ว อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

โทรศัพท์ ๐๘๔-๐๘๗๖๐๐๗ Facebook : สุพจน์ ไชยธรรม

Line:๐๘๔๐๘๗๖๐๐๗

เกิด พ.ศ. ๒๔๙๘ ปัจจุบันอายุ ๗๐ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา .....มัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน.....

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๙๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์(เลี้ยงกระบือ) ปลูกพืชผักสวนครัว แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ แปลงไม้ผล(มะม่วง
มะพร้าว กล้วยน้ำว้า) ปลูกไผ่ ประมง(เลี้ยงปลา)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้
จำนวน ๓ หลักสูตร
ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก

จำนวน ๓ หลักสูตร

ประกอบด้วย

๔.๑.๑ เกษตรอินทรีย์

๔.๑.๒ การปรับปรุงดิน

๔.๑.๓ การทำปุ๋ยหมักใช้เองจากเศษอาหารในครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๒.๑ เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๒.๒ เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ เลี้ยงสัตว์

๔.๓.๒ ประมง

๔.๓.๓ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๓.๔ การขยายพันธุ์พืช

๔.๓.๕ บัญชีต้นทุนอาชีพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานำจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรเกษตรผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้ดินอย่างคุ้มค่า สามารถทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมักชีวภาพต่างๆ ไว้ใช้ในครัวเรือนได้ โดยการฝึกปฏิบัติจากสถานที่จริง หลังจากฝึกอบรมไปสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันเพื่อความสามารถพึ่งตัวเองได้อย่างยั่งยืนและสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไปและเผยแพร่สู่ชุมชนได้

๕. การมีส่วนร่วมในการ

จัดทำ

แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การเข้าร่วมประชุมระดับศพก.ระดับจังหวัด และนำมาขยายผลต่อศูนย์ศพก.เครือข่าย ประชุมที่จังหวัด ขยายผลที่ประชุมสู่ระดับอำเภอ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ
อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ

ภาครัฐ

- สนง.เกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด : สนับสนุนงบประมาณ
๕,๐๐๐ บาท และอำนวยความสะดวก
ในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ในปี ๒๕๖๘นี้ ศพก.ที่ได้รับ
งบประมาณได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

อำเภอ เสดภูมิ จังหวัด ร้อยเอ็ด

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร : ถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดเก็บข้อมูล การสู่ผลผลิตด้านการเกษตร
- สถานที่พัฒนาที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด : สนับสนุนและถ่ายทอดความรู้วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน และสระน้ำในไร่นา
- สนง. พาณิชยจังหวัดร้อยเอ็ด : ถ่ายทอดความรู้เรื่องตลาด และการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- กรมปศุสัตว์ : ถ่ายทอดความรู้การปศุสัตว์และสนับสนุนแปลงสาธิตอาหารสัตว์ สนับสนุนพ่อ-แม่พันธุ์กระบือ ๑ คู่
- สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด : ถ่ายทอดความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน
- ประมงจังหวัดร้อยเอ็ด : ถ่ายทอดความรู้การประมง และสนับสนุนพันธุ์ปลา และอาหารปลา
- สัสดีอำเภอเสลภูมิ : ถ่ายทอดความรู้ ความมั่นคง และคัดเลือกเกษตรกรกรเข้ารับการอบรมฯ
- สหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด : ถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดตั้งกลุ่ม
- นายอำเภอเสลภูมิ : ถ่ายทอดความรู้แนวทางประชารัฐ และคัดเลือกเกษตรกรกรเข้ารับการอบรมฯ
- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ร้อยเอ็ด : ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ-- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
เกษตรร้อยเอ็ด: ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตสินค้าปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- สนง.สาธารณสุขอำเภอเสลภูมิ : ถ่ายทอดความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ และอาหารสะอาดปลอดภัย
- ศบกด.เกาะแก้ว : สนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดอบรม เป็นเวลา ๗๕ วัน
- เทศบาลตำบลเกาะแก้ว : สนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดอบรมเป็นเวลา ๗๕ วัน และงาน Field Day

สถาบันศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ :

ทำวิจัยและเผยแพร่ศูนย์ฯ เพื่อการพัฒนา

เอกชน : หอการค้าจังหวัดร้อยเอ็ด : ถ่ายทอดความรู้แนวทางการลงทุน และเศรษฐกิจในท้องถิ่น

กำหนดแนวทางพัฒนา

๑)พัฒนาแปลงเกษตรกรต้นแบบ

- พัฒนาระบบน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่ ๖ ไร่
- พัฒนาแปลงขยายพันธุ์หญ้าเนเปียร์ พ.ท. ๑ งาน
- พัฒนาศาลาเรียนรู้เพื่อรองรับการใช้บริการ โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ชุด
- พัฒนาจุดจำหน่ายผลผลิต ศพก.และเครือข่ายหน้า ศพก. อาคาร ขนาด ๑๐ x ๔ x ๓ เมตร
- พัฒนาเกษตรกรเจ้าของแปลง ให้มีความรู้และเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ โดยฝึกอบรมอย่าง น้อย ๒ ครั้ง

๒) แนวทางพัฒนาอำเภอ

- ส่งเสริมกิจกรรมเกษตรทางเลือก ๑๘ ตำบล เกษตรกร ๒๓๐ ราย จำนวน ๒๓๐ แปลง
- ส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๘ ตำบล เกษตรกร ๓๖๐ ราย
- ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ตำบลท่าม่วง ๑ กลุ่ม เกษตรกร ๒๕ ราย
- ส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ ตำบลหนองหลวง, เกาะแก้ว, นาเมือง, ท่าม่วง, ภูเงิน เกษตรกร ๒๐๐ ราย พื้นที่ ๑๐๐ ไร่
- สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอำเภอเสลภูมิ เพื่อเพิ่มศูนย์เรียนรู้ฯ สำหรับเกษตรกร จำนวน ๕ ศูนย์

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและ

จุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลัก

วิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

อยากปลูกพืชผักกินเองเพื่อรักษาสุขภาพ พอเริ่มปลูกมากขึ้นจึงนำไปขาย พอเริ่มมีรายได้จากผักที่ปลูกเริ่มมีแนวคิดอยากปลูกผักปลอดสารเคมีมากขึ้นหลากหลายมากขึ้น และนี่คือจุดเริ่มต้นในการออกไปศึกษาหาความรู้จากเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารและนำความรู้ที่ได้มาลองทดลองปลูกในที่ดินของตัวเอง เช่นการปลูกไผ่ปลวก ปลูกหวาน ปลูกสวนครัว(ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด ชะอม มะนาว ฯลฯ) ตลอดจนไม้ผลชนิดต่างๆเช่น มะพร้าว มะม่วง กระท้อน กล้วยน้ำว้า เป็นต้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. การปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรไปเป็นการใช้สารชีวภัณฑ์ในการทำการเกษตร
๒. การปรับเปลี่ยนพื้นที่นามาเป็นสวนเกษตรผสมผสาน
๓. การใช้ระบบโซลาเซลล์ ในการสูบน้ำมาเติมในบ่อปลาและรดน้ำต้นไม้เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนการผลิต

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การนำสาร พ.ด.มาใช้ในการปรับปรุงดินและการนำสารพ.ด.มาทำน้ำหมักชีวภาพและน้ำหมักกำจัดโรคและแมลงต่างๆ แทนการใช้สารเคมีในแปลงปลูกพืชของตน จนสามารถทำให้ปรับสภาพดินเสื่อมโทรมเพราะดินในแปลงที่ทำการเกษตรผสมผสานนี้เป็นดินถม จากการปรับเปลี่ยนนาเป็นแปลงเกษตรผสมผสานจนทำให้ดินฟื้นฟูสภาพดินดีขึ้นเป็นดินมีชีวิตเนื้อดินร่วนซุย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

-การศึกษาเกษตรทฤษฎีใหม่และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ตนเอง และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรจากการศึกษาจากสื่อโซเชียล และการศึกษาจากสถานที่จริง

-การใช้มะจั่วในการพอกสีหัวข้าวให้ขาวใส โดยการใช้มะจั่ว ๒ ผลผ่าซีก บีบน้ำมะจั่วใส่ในน้ำ ๕ ลิตรพร้อมใส่เปลือกมะจั่วลงแช่ด้วย ประมาณ ๑๕-๓๐ นาที นำขึ้นสะเด็ดน้ำและจัดจำหน่าย

-การปลูกไผ่เลี้ยงหน่อนางดิน นำกระถางปลูกใส่เกลบเผาจนเต็มอัดให้แน่น นำไปครอบลงบนหน่อไม้ที่โผล่ขึ้นมาจากดิน ประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน ตัดหน่อไม้มาทำอาหารหรือนำไปขาย หน่อไม้จะมีรสชาติหวานกรอบ มากกว่า หน่อไม้ปกติที่ปล่อยให้โผล่พื้นดินโดยไม่ครอบ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การปลูกฝรั่งให้มีรสชาติหวานกรอบโดยการใช้ น้ำหมักจากเศษอาหารและผลไม้ต่างๆ ผสมกากน้ำตาล (หมัก ๓-๔ เดือน) อัตราการใช้ ๒ ช้อนแกง / น้ำ ๑๐ ลิตร รดต้นฝรั่งหรือฉีดพ่นอาทิตย์ละครั้งจนถึงช่วงเก็บผลผลิต จะได้ผลฝรั่งที่มีรสชาติหวานกรอบเนื้อไม่กระด้าง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจาก

การนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าวอ่อน	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่
๑.๒) ผักสวนครัว	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒ ไร่
๑.๓) มะนาว	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ งาน

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลากินเนื้อ	จำนวน ๑ บ่อ
๒.๒) ปลากินเนื้อ	จำนวน ๑ บ่อ
๒.๓) กบ	จำนวน ๑ บ่อ

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) กระบือ	จำนวน ๖ ตัว
๓.๒)	จำนวน..... (ตัว)
๓.๓)	จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ไข่กิมซุง	จำนวน ๖๐ กอ
๔.๒) กล้วยน้ำว้า	จำนวน ๒๐ หลุม
๔.๓) มะพร้าวน้ำหอม	จำนวน ๑๐ ต้น
๔.๔) มะม่วง	จำนวน ๒ ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) การปรับที่ดิน (ถมนา)	เป็นเงิน ๓๐,๘๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) กิ่งพันธุ์ไข่กิมซุง	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) กระเจียวหวาน	เป็นเงิน ๒,๔๐๐ บาท/งาน
๑.๔) มะม่วงหลายสายพันธุ์	เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๔๕,๒๐๐.บาท/ไร่	
รายได้	๑๖,๖๖๖ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวอ่อน มะนาว ผักหวาน ผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้วันละ ๔๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ฝรั่ง หน่อไม้ ชะอม

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.กล้วยน้ำว้า ใบตอง
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.กระท้อน มะพร้าว มะม่วง โค กระบือ
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) เป็นแหล่งอาหารปลอดภัย

๒) เป็นแหล่งสร้างรายได้ยั่งยืน

๓) เป็นแหล่งผลิตออกซิเจนสู่บรรยากาศ

๔) เป็นศูนย์เรียนรู้ทางด้านการเกษตรชีวภาพหรือเกษตรปลอดภัย

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑.ใช้สารเร่งพ.ด.ในการย่อยสลายปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยคอก

๒.ใช้สารชีวภัณฑ์และน้ำหมักชีวภาพในการป้องกันกำจัด

โรคและแมลง

๓.นำความรู้ที่ได้แนะนำผู้คนที่สนใจการทำเกษตรปลอดภัย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

เมื่อนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมักเพื่อนำกลับไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้มีจุลินทรีย์ดีเกิดขึ้นในโครงสร้างดิน ลดการเผาในพื้นที่เกษตรคืนความอุดมสมบูรณ์สู่ระบบนิเวศ ระบบนิเวศบริเวณ ศพก.ดีขึ้นเห็นได้จากการมีสิ่งมีชีวิตเล็กเข้ามาอาศัยในพื้นที่ (ไส้เดือน กบ เขียด แมลง นก)

ตลอดจนการแนะนำวิธีการปรับสภาพดินต่างๆให้กับชุมชน และแปลงตัวอย่างในการผลิตพืช และปศุสัตว์

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่และ
รับหน้า เป็นหมอดินอาสาในหมู่
ชุมชนจึงมักได้ลงพื้นที่ ในการดูไป
สำรวจแก้ไขปัญหาด้าน การเกษตร
เช่น โรค แมลง ศัตรูพืช เป็น
แปลงตัวอย่าง
ใน การผลิตพืช และปศุสัตว์

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

จัดอบรมเป็นวิทยากร ให้ความรู้เกี่ยวกับ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
การปรับปรุงดิน การทำปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก
การใช้ทรัพยากรดินน้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง
การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

-มักมีเกษตรกรในชุมชนเข้ามาหาปรึกษา
เกี่ยวกับการปลูกพืชผักและการปรุงดิน
-เมื่อประชาชนในชุมชนเกิดการขัดแย้งกัน
ทางด้านการเกษตรรวมถึงด้านต่างๆ
ไม่สามารถแก้ปัญหาย่างลงตัวมักได้รับ
หน้าที่ ในการไกล่เกลี่ยปัญหาระหว่างคู่กรณี

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เมื่อมีความรู้ใหม่ๆด้านการเกษตรที่น่าสนใจ มักจะศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อต่างๆ เพิ่มประสบการณ์ ศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับผู้คนที่ไปรวมทั้งผู้สนใจด้านการเกษตร นำมาทดลองปฏิบัติจริง และถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจด้านนั้นๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยภายในศูนย์จะมีฐานเรียนรู้ต่างๆให้กับประชาชนที่สนใจเข้ามาศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตร

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- เปิดศูนย์เรียนรู้ ศพก.หลักของ อ.เสลภูมิ

เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่
หน่วยงานและเกษตรกรผู้
สนใจ

จัดฟิวด์เคย์

- ศาลาเรียนรู้ ศพก.

ศพก.หลักเสลภูมิ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธาน
คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อย่างไรบ้าง

เป็นตัวแทนระดับอำเภอในการประชุมหรืออบรมด้านเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ และนำไป

ปฏิบัติตลอดจนช่วยผลถ่ายทอดความรู้ให้กับศพก.เครือข่ายและประชาชนที่สนใจ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรผสมผสาน เกษตรชีวภาพและเกษตรอินทรีย์สู่ชุมชนและเกษตรกรที่สนใจ ได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์เกษตร ปราชญ์ชุมชน และได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่นแห่งชาติ ได้รับการจัดตั้งให้เป็น ศพก.หลักของอำเภอเสลภูมิ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
-จิตอาสาต้าน อปกร.

จิตอาสาต้านปราชญ์เกษตรชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เป็นไวยาวัจกร ประจำวัดในชุมชน เป็นตัวแทนในการนำสวดมนต์ในงานพิธีต่างๆของชุมชน ไม่
ว่าจะเป็นวันสำคัญทางศาสนาหรืองานบวช งามาปณกิจศพ
เป็นตัวแทนในการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทของคนในชุมชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

อย่าอายทำกิน อย่าหมิ่นเงินน้อย อย่าคอยวาสนา

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.นางนรินทร์พร มงคลธรรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒.นางสาวศิริพร ฤงนอก นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๓.นางสาวเกษรา ประวัตรศรี เจ้าพนักงานธุรการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียนคือ swot analysis สามารถสรุปจากการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ได้ดังนี้ จุดแข็ง ศพก.หลักของนายสุพจน์ ชัยธรรมนั้น คือ องค์กรความรู้ที่มีทั้งด้านการเกษตรจากการได้ศึกษาดูงานและการนำมาประยุกต์ใช้อย่างได้ผลจริง มีสินค้าป้อนสู่ตลาดในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง ประชาชนในพื้นที่เชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าที่นำออกจำหน่ายว่ามีคุณภาพ ปลอดภัย	จุดอ่อน เนื่องจาก กิจกรรมในศูนย์แห่งนี้มีค่อนข้างมากประกอบกับนายสุพจน์มีโรคชราตามวัย จึงทำให้เกิดการจัดการดูแลได้อย่างจำกัดตามที่สุขภาพจะเอื้ออำนวย เพราะต้องเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลอยู่บ่อยครั้ง และไม่มียาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ศพก.อย่างเพียงพอ
โอกาส หากมีการปรับปรุงพัฒนาศูนย์ให้มีความพร้อมต่อการเข้าศึกษาเยี่ยมชมเพื่อให้ประชาชนหรือเกษตรกรที่สนใจนำความรู้ที่ได้รับจาก เป็นโอกาสอันดีอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถทำให้ประชาชนได้ตระหนักรู้ถึงการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรที่อย่างรู้คุณค่า พร้อมทั้งเป็นการอนุรักษ์ดิน น้ำ อากาศ ตลอดจนสุขภาพที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ	อุปสรรค เนื่องจาก ศพก.หลักแห่งนี้ได้จัดตั้งมาหลายปี ย่อมมีความเสื่อมโทรมของสถานที่ ต้นไม้ ไม้ผลที่ปลูกหลายชนิดตายไป หลายชนิดเสื่อมโทรม ฐานเรียนรู้บางแห่งอยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน และการเข้าศึกษาดูงานหรือการจัดอบรมที่ศพก.หลักแห่งนี้ไม่มีความต่อเนื่อง หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์โรคระบาดต่อเนื่องหลายปีที่ผ่านมาจึงทำให้ขาดงบประมาณที่สามารถดูแลปรับปรุง ศพก.หลักได้อย่างทั่วถึง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหาที่พบในศูนย์ศวก.หลักมีดังนี้

๑. ป้ายฐานเรียนรู้แต่ละแห่งชำรุดทรุดโทรม
๒. ป้ายไว้นิลข้อมูลฐานเรียนรู้ชำรุดทรุดโทรม
๓. โครงสร้างศาลาเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพชำรุดทรุดโทรม (ปลวกกัดกินคานศาลา)
๔. ขาดเครื่องเสียงเคลื่อนที่(ไมค์โครโฟนและลำโพงแบบพกพา)สำหรับการเป็นวิทยากรในฐานเรียนรู้
๖. ต้นไม้ในศูนย์เรียนรู้แก่ ตาย ทรุดโทรมบางส่วน

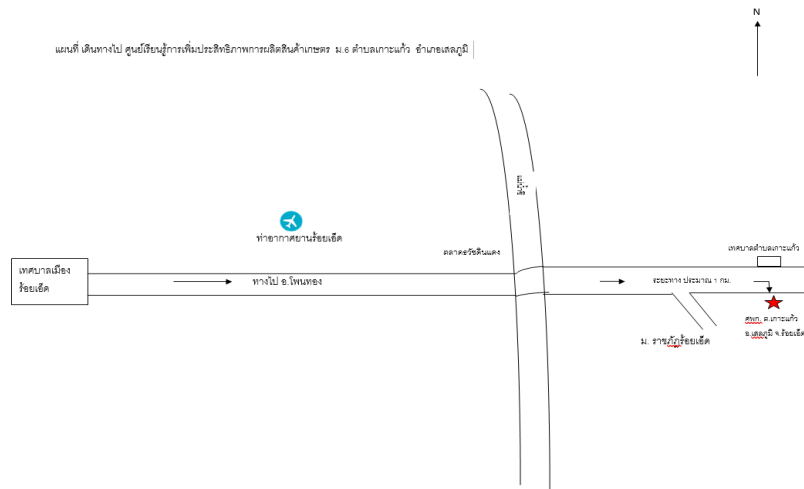
ข้อเสนอแนะ

๑. ปรับปรุงภายในศูนย์เรียนรู้ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ
๒. จัดหาอุปกรณ์สำหรับส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครบถ้วน
๓. ในแต่ละฐานการเรียนรู้ควรจัดทำวิดีโอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในฐานนั้นๆลงในสื่อโซเชียล และจัดทำ QR code เพื่อให้ผู้เข้าเยี่ยมชมประจำวันสามารถค้นคว้าความรู้ในฐานนั้นๆได้เลย หรือใช้เป็นการประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้ที่เข้ามาอบรมในศวก.ได้ชมวิดีโอ ก่อนการบรรยายเสริมหรือและยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลระหว่างกัน
๔. .ติดป้ายฐานเรียนรู้แต่ละฐานให้ชัดเจน
๕. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนของเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่ในการถ่ายทอดความรู้และทักษะต่างๆสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดกิจกรรมของ ศวก.
๖. ส่งเสริมให้เป็นทั้งแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร ในช่วงวันหยุด

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศวก. และศวก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศวก.

ภาคผนวก

กิจกรรมในศพก.พชก

สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินงานใน ศพก. มีดังนี้

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน (ศูนย์เรียนรู้ที่อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม)

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

นำเศษใบไม้และเศษวัสดุเหลือใช้ทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในศพก. ดินกลับมามีชีวิต

ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

